

Wstęp

Oddajemy do rąk Czytelników dziesiąty tom „Rocznika Muzeum Papiernictwa”. Nad jubileuszowym zeszytem patronat objął Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. To będący źródłem ogromnej satysfakcji dowód zainteresowania naszymi przedsięwzięciami naukowymi oraz działaniami Muzeum Papiernictwa. Wyrażam nadzieję, że rocznicowy prezent przyczyni się do dalszego upowszechnienia Rocznika wśród muzealników i osób zainteresowanych muzeami.

Z okazji jubileuszu warto kilka zdań poświęcić rozwojowi naszego pisma. Stało się ono dla nas istotnym narzędziem popularyzowania wiedzy o dziejach papiernictwa, historii i znaczenia dusznickiego młyna papierniczego, historii Dusznik-Zdroju oraz roli Muzeum Papiernictwa na mapie polskiej kultury. Łącznie w dziesięciu tomach opublikowaliśmy: 52 artykuły naukowe, 10 opracowań dokumentów i materiałów źródłowych, 10 recenzji, 10 relacji i artykułów poświęconych wspomnieniom oraz 17 opracowań o charakterze kronikarskim. W pierwszych czterech tomach pisma wydrukowaliśmy *Słownik papierników śląskich* – dzieło niezwykle ważne dla badaczy nie tylko dziejów papiernictwa, ale również innych dziedzin wytwórczości i życia społecznego na obszarze Śląska. Dzięki walorom naukowym publikowanych opracowań „Rocznik Muzeum Papiernictwa” znalazł się na prowadzonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego liście periodyków mających znaczenie dla parametryzacji pracowników nauki. Pismo ma własną stronę internetową, na której można znaleźć informacje dla potencjalnych autorów publikacji, ale również tomy archiwalne. Od początku swego istnienia współpracujemy w sprawach naukowych z dr. Piotrem Pregielem i Rainerem Sachsem. Przez pięć lat zespół redakcyjny cieszył się naukowym wsparciem prof. Gottfrieda Schweizera, a od dwóch lat pomocą służy nam doc. Ondřej Felcman.

Tom dziesiąty powstaje w roku niezwykle ważnym dla Muzeum, ale również bardzo trudnym dla całego zespołu pracowników. Jest to kolejny rok realizacji ważnego projektu, finansowanego ze środków norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W tym czasie zdołaliśmy rozwiązać liczne problemy stanowiące przeszkodę w prowadzeniu normalnej działalności muzealnej. Jest to zatem rok nadziei na lepszą przyszłość. Pomimo wspomnianych trudności zdołaliśmy przeprowadzić badania naukowe młyna papierniczego, które będą przydatne w naszych staraniach o wpisanie dusznickiej papierni na Listę światowego dziedzictwa UNESCO.

W bieżącym tomie zamieszczamy pięć artykułów naukowych. Trzy z nich dotyczą tematów związanych z papiernictwem, a dwa są związane z dziejami Dusznik-Zdroju. Pierwszy artykuł został nadesłany przez prof. Rafała Eysymonta. Autor poddał analizie poszczególne części papierni pod kątem ich datowania oraz ustalenia wartości historycznej i artystycznej. Opracowanie to należy zaliczyć do milowych kroków w kierunku poznania dziejów dusznickiego młyna papierniczego. Adam Szelaż w swoim artykule omawia portrety dusznickich papierników przechowywane w Muzeum Pa-

piernictwa oraz portret odnaleziony niedawno w Archiwum Państwowym w Kamieńcu Żąbkowickim. Wywód pozwala poznać wiele istotnych szczegółów z życia dawnych właścicieli dusznickiego młyna, co ma dla nas szczególnie duże znaczenie. Trzeci tekst, opracowany przez Macieja Szymczyka, dotyczy dziejów fabryki papieru w Młynowie nieopodal Kłodzka. Ten znajdujący się dziś w ruinie zakład niegdyś był jednym z ważniejszych producentów papieru na Śląsku. Kolejne artykuły dotyczą dziejów Dusznik-Zdroju. Ewa Grochowska omawia pomnik maryjny z dusznickiego rynku, a Marcin Dziedzic i Waldemar Zieliński zapraszają Czytelników na wędrowkę po dziejach fotografii w Dusznikach-Zdroju, przybliżając sylwetki fotografów profesjonalistów działających w naszej miejscowości przed 1945 rokiem.

W części poświęconej materiałom źródłowym zostały zaprezentowane notatki o firmie Karla Wiehra – ostatniego dusznickiego papiernika – przechowywane w zasobach Archiwum Państwowego w Kamieńcu Żąbkowickim, a sporządzone przez wywiadownię gospodarczą w latach 1917–1928. Materiał ten może być przydatny w badaniach dotyczących dziejów dusznickiej papierni w ostatnich latach jej funkcjonowania jako zakładu produkcyjnego.

Wśród relacji zamieszczonych w dziesiątym tomie znalazły się wspomnienia Huberta Jarmułowicza – wieloletniego dyrektora Bardeckich Zakładów Celulozowo-Papierniczych – na temat fabryki papieru w Młynowie. Materiał ten doskonale koresponduje z jednym z wcześniej omówionych artykułów naukowych. Kolejny materiał, nadesłany przez Beatę Gutarowską z Łodzi, omawia działania realizowane przez Politechnikę Łódzką i jej partnerów z Czech i Słowacji w walce z biodegradacją książek i dokumentów archiwalnych.

Ostatnia część bieżącego tomu zawiera kronikę Muzeum Papiernictwa za 2015 rok. Dzięki Dagmarze Kacperowskiej zostały tu opisane działania realizowane przez nas w ubiegłym roku. Ewa Kłonowska natomiast omawia wystawy czasowe prezentowane w muzealnej galerii. Całość uzupełnia materiał statystyczny.

Składam serdeczne podziękowania autorom wszystkich opracowań zamieszczonych w dziesiątym tomie „Rocznika...”. Dziękuję członkom Komitetu Naukowego (doc. Ondřejowi Felcmanowi, dr. Piotrowi Pregielowi i Rainerowi Sachsowi), członkom zespołu redakcyjnego (Dagmarze Kacperowskiej i Ewie Kłonowskiej) oraz naszym recenzentom (prof. Rafałowi Eysymonttowi, prof. Jarosławowi Jarzewiczowi oraz prof. Elżbiecie Kościk). Mam nadzieję, że końcowy efekt w postaci jubileuszowego tomu będzie nagrodą za ich żmudną i niepozabawioną emocji pracę.

Wydanie dziesiątego tomu zostało dofinansowane przez Gminę Duszniki-Zdrój. Dziękując władzom miasta za wsparcie naszych działań naukowych, wyrażam nadzieję na dalsze zaangażowanie w realizację muzealnych projektów, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców Dusznik-Zdroju.

dr hab. Maciej Szymczyk
Dyrektor Muzeum Papiernictwa